

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СХВАЛЕНО

вченою радою університету

від 24.02.2015 р., протокол № 6

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор Миколаївського НАУ

 В.С. Шибанін

02.03. 2015 р.

ПОЛОЖЕННЯ

про організацію освітнього процесу
у Миколаївському національному аграрному університеті

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СХВАЛЕНО

вченою радою університету

від 24.02.2015 р., протокол № 6

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор Миколаївського НАУ

_____ В.С. Шибанін

_____ 2015 р.

ПОЛОЖЕННЯ

про організацію освітнього процесу
у Миколаївському національному аграрному університеті

Укладачі:

Д.В. Бабенко, перший проректор;

Л.Т. Степанова, начальник навчального відділу;

І.О. Кондратьєва, провідний інженер-програміст з ЄДЕБО університету.

За редакцією:

Шебаніна В'ячеслава Сергійовича, ректора університету.

Видавничий відділ МНАУ,
вул. Паризької комуни, 9, м. Миколаїв, 54020

Положення про організацію освітнього процесу в Миколаївському національному аграрному університеті

Миколаївський національний аграрний університет (далі - МНАУ, університет) в організації освітнього процесу керується такими нормативно-правовими документами:

- Конституцією України;
- Законом України "Про освіту";
- Законом України "Про вищу освіту";
- Законом України "Про мови";
- Галузеві стандарти вищої освіти;
- Державною національною програмою "Освіта" ("Україна XXI століття");
- Положенням про державний вищий заклад освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 5 вересня 1996р. № 1074);
- Нормами часу для розрахунку й обліку навчальної роботи, Переліком основних видів методичної, наукової й організаційної роботи викладачів і Рекомендаціями щодо запровадження їх у вищих закладах освіти 3 і 4 рівнів акредитації (Наказ Міністерства освіти і науки України від 7 серпня 2004 р. № 450);
- Положенням про академічні відпустки та повторне навчання у вищих закладах освіти (наказ Міністерства освіти України від 6 червня 1996р. № 191/15);
- Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти (наказ Міністерства освіти України від 15 липня 1996р. № 245, лист Міністерства освіти і науки України № 1/9-466 від 28.12.2001);
- Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України (наказ Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 р. № 93);
- Положення про ЄКТС;
- Положенням про порядок створення, організацію та роботу державної екзаменаційної (кваліфікаційної) комісії в університеті;
- Постановою Кабінету Міністрів України від 17 грудня 1993 р. № 1058 "Про затвердження переліку і зразків документів про освіту та вчені звання в Україні;
- Статутом МНАУ, наказами ректора МНАУ, Колективним договором МНАУ.

1. Загальні положення

1.1. Миколаївський національний аграрний університет — це галузевий вищий навчальний заклад державної форми власності.

1.2. Освітній процес - це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться в університеті через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

Зміст освіти - обумовлена цілями та потребами суспільства система знань, умінь і навичок, професійних, світоглядних і громадянських якостей, що має бути сформована в процесі навчання з урахуванням перспектив розвитку суспільства для різних ступенів вищої освіти. Зміст освіти визначається освітньо-професійною програмою підготовки, структурно-логічною схемою навчання, навчальними програмами з дисциплін, іншими нормативними актами органів державного управління освітою та університету і відображається у відповідних підручниках, навчальних посібниках, методичних матеріалах, дидактичних засобах, а також у змісті навчальних занять, самостійної та індивідуальної роботи студентів.

Освітньо-професійна програма підготовки - це перелік нормативних та вибіркового навчальних дисциплін із зазначенням обсягу годин (кредитів), відведених для їх вивчення, форм підсумкового контролю.

Структурно-логічна схема навчання - це наукове та методичне обґрунтування процесу реалізації освітньо-професійної програми підготовки.

Зміст освіти складається з нормативної та вибіркової частин. Нормативна частина змісту освіти визначається відповідним державним стандартом освіти, вибіркова частина - університетом.

Одним з документів, що регламентує організацію освітнього процесу в МНАУ є графік освітнього процесу. Він визначається кожним факультетом і передбачає:

- кількість навчальних тижнів;
- терміни початку та закінчення занять у кожному семестрі;
- терміни проведення екзаменаційних сесій;
- час канікул (не менше 8 тижнів на навчальний рік, крім випускного курсу);
- інші форми і види освітньої роботи зі студентами.

Регламент роботи для всіх форм навчання (денна, заочна) затверджується ректором за поданням проректора на кожний навчальний рік не пізніше серпня.

Викладання кожної навчальної дисципліни має бути забезпечене навчально-методичними комплексами з урахуванням форми навчання. Вони розглядаються на засіданнях кафедр, погоджуються завідувачами кафедр та деканами факультетів, затверджуються першим проректором.

Навчально-методичні комплекси з усіх нормативних і вибіркового навчальних дисциплін включають:

- робочу програму дисципліни;
- інструктивно-методичні матеріали до семінарських, практичних і лабораторних занять;
- завдання для самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни;
- контрольні завдання до семінарських, практичних і лабораторних занять;

- контрольні роботи з навчальних дисциплін для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу, також комплексні контрольні роботи;
- методичні матеріали для студентів щодо написання курсових робіт (проектів) з даної дисципліни;
- список літератури до вивчення даного курсу;
- завдання (тести) для модульного контролю;
- питання, завдання для підсумкового контролю;
- критерії оцінювання знань, умінь та навичок студентів з даної дисципліни;
- програми навчальної, виробничої й інших видів практик із дисципліни;
- методичні матеріали до написання дипломних робіт (проектів);
- підручники і навчальні посібники.

1.3. Втручання в освітній процес будь-яких політичних партій, громадських та релігійних організацій забороняється.

1.4. Мовою викладання у МНАУ відповідно ст. 48 Закону України «Про вищу освіту» є державна мова (українська).

З метою створення умов для міжнародної академічної мобільності у МНАУ проводиться викладання однієї чи кількох дисциплін англійською та/або іншими іноземними мовами, забезпечивши при цьому знання здобувачами вищої освіти відповідної дисципліни державною мовою.

Для викладання навчальних дисциплін іноземною мовою в університеті утворюють окремі групи для іноземних громадян, осіб без громадянства, які бажають здобувати вищу освіту за кошти фізичних або юридичних осіб, та розробляють індивідуальні програми. При цьому МНАУ забезпечує вивчення такими особами державної мови як окремої навчальної дисципліни.

1.5. Щорічно до 01 вересня вчена рада університету затверджує комплексний план роботи університету на новий навчальний рік, вчені ради факультетів - плани роботи факультетів, декани - плани роботи кафедр. До 1 липня в ректорат подаються проекти планів роботи факультетів та вчених рад факультетів на новий навчальний рік. Звіт про виконання планів роботи за минулий навчальний рік проводиться у липні на засіданнях кафедр, виробничих нарадах, вчених рад факультетів; до 01 вересня - на засіданнях вченої ради університету.

1.6. Розподіл навчального навантаження між кафедрами на наступний навчальний рік здійснюється деканом факультету щорічно до 15 червня.

1.7. Відповідальність за стан трудової та навчальної дисципліни покладається на проректорів та деканів факультетів відповідно до їхніх посадових обов'язків.

1.8. Викладач (НПП) повинен сприяти підтриманню навчальної та трудової дисципліни студентами, що забезпечує виконання ними всіх вимог навчального плану.

2. Нормативно-правова база організації освітнього процесу

2.1. Організація освітнього процесу в університеті базується нормах на Закону України " Про вищу освіту", державних стандартах вищої освіти, галузевих стандартах вищої освіти та стандартах освітньої діяльності.

Галузеві стандарти вищої освіти містять складові:

- освітньо-кваліфікаційні характеристики випускників вищих навчальних закладів;
- освітньо-професійні програми підготовки.

2.2. Організація освітнього процесу здійснюється структурними підрозділами університету (інститутом, факультетами, кафедрами). Основним нормативним документом, що визначає організацію освітнього процесу в конкретному напрямі та обсязі освітньої або кваліфікаційної підготовки, є навчальний план.

Університет на підставі освітньо-професійної програми за кожним напрямом підготовки та спеціальністю розробляє навчальний план, який визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю. Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план, що ухвалюється вченою радою та затверджується ректором університету.

Перелік нормативних навчальних дисциплін встановлюється державними стандартами освіти. Дотримання їх назв та обсягів є обов'язковим для університету.

Перелік вибіркового навчальних дисциплін встановлюється університетом. Вони вводяться з метою забезпечення підготовки відповідно до ОКХ та спеціалізації.

Місце і значення навчальної дисципліни, її загальний зміст та вимоги до знань і вмінь визначаються типовою навчальною програмою дисципліни.

Навчальна програма нормативної дисципліни є складовою державного стандарту освіти. Навчальна програма вибіркової дисципліни розробляється кафедрою університету, за якою закріплено навчальну дисципліну.

2.3. Для кожної навчальної дисципліни, яка входить до освітньо-професійної програми підготовки, на підставі навчальної програми дисципліни та навчального плану кафедрою складається робоча навчальна програма дисципліни, яка є одним із нормативних документів університету. У робочій навчальній програмі з дисципліни викладено конкретний зміст навчальної дисципліни, послідовність, обсяг, організаційні форми її вивчення; визначено форми та засоби поточного і підсумкового контролю, критерії оцінювання навчальних досягнень студентів і рекомендовану літературу.

2.4. Університет надає студентам можливість користування навчальними приміщеннями, бібліотекою, читальними залами, ресурсними центрами, комп'ютерною базою, мережею Інтернет; навчальною, навчально-методичною та науковою літературою; обладнанням, устаткуванням та іншими засобами навчання на умовах, визначених правилами внутрішнього розпорядку університету.

2.5. За відповідність рівня підготовки студента до вимог державних стандартів освіти відповідає керівник навчального структурного підрозділу (інституту, факультету, кафедри). За виконання індивідуального навчального плану відповідає студент.

3. Форми організації навчання

Форма організації освітнього процесу - спосіб організації, побудови й проведення навчальних занять, у яких реалізуються зміст навчальної роботи, дидактичні завдання і методи навчання.

3.1. В університеті можливі такі форми навчання: очна (стаціонарна), заочна (дистанційна). Можливе також поєднання різних форм навчання.

Очна (стаціонарна) форма навчання є основною формою здобуття відповідного рівня та ступеня вищої освіти або кваліфікації з відривом від виробництва. Організація навчального процесу на очній (стаціонарній) формі навчання здійснюється університетом згідно з державними стандартами освіти і даним Положенням.

Заочна (дистанційна) форма навчання є формою здобуття відповідного рівня та ступеня вищої освіти або кваліфікації без відриву від виробництва. Організація навчального процесу на заочній (дистанційній) формі навчання здійснюється університетом згідно з державними стандартами освіти і даним Положенням з урахуванням передбачених чинним законодавством пільг для осіб, які поєднують роботу з навчанням.

3.2. Основні види навчальних занять - лекція; лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття; консультація.

Інші види навчальних занять з конкретної дисципліни визначаються кафедрою відповідно до навчального плану та навчальної програми і затверджуються у встановленому порядку.

3.2.1. Лекція - основна форма проведення навчальних занять в університеті, призначених для засвоєння теоретичного матеріалу.

Кожна окрема лекція є складовою курсу лекцій з навчальної дисципліни. Тематика курсу лекцій визначається робочою навчальною програмою. Можливе викладання окремих лекцій з проблем, які стосуються даної навчальної дисципліни, але не охоплені навчальною програмою. Такі лекції проводяться провідними вченими або фахівцями для студентів та працівників університету в окремо відведений час.

Лекції проводяться професорами і доцентами (викладачами) університету, а також провідними науковцями або спеціалістами, запрошеними для читання лекцій. Лекції проводяться у відповідно обладнаних приміщеннях, аудиторіях.

Лектор, якому доручено читати курс лекцій, зобов'язаний перед початком відповідного семестру подати на кафедру (предметну або циклову комісію) складений ним конспект лекцій (авторський підручник, навчальний посібник), контрольні завдання для проведення підсумкового контролю, передбаченого навчальним планом і програмою для даної навчальної дисципліни.

Лектор, який вперше претендує на читання курсу лекцій, зобов'язаний прочитати пробні лекції за участю науково-педагогічних працівників кафедри. Лектор повинен дотримуватися навчальної програми щодо тем лекційних занять, але він не обмежується в питаннях трактування навчального матеріалу, формах і засобах доведення його до студентів.

До читання лекцій залучаються асистенти, що не мають вченого ступеня, з науково-педагогічним стажем роботи не менше 5 років та за рішенням вченої ради університету.

Студент, який має право на вільне відвідування лекцій, погоджує з викладачем-лектором план роботи над навчальним курсом. У разі невиконання студентом цього плану роботи, дозвіл на вільне відвідування лекцій може бути анульований деканом ще до кінця семестру.

3.2.2. Лабораторне заняття - форма навчального заняття, при якому студент під керівництвом викладача особисто проводить натурні або імітаційні експерименти чи досліди з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень даної навчальної дисципліни, набуває практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі. Лабораторне заняття проводиться зі однією академічною групою.

У процесі заняття контролюється підготовленість студентів до конкретної лабораторної роботи, та виконання завдань за темою заняття, оформлення індивідуального звіту з виконаної роботи, його захист перед викладачем. Підсумкова оцінка виставляється в журнал обліку виконання лабораторних робіт. Підсумкові оцінки, отримані студентом за виконання

лабораторних робіт, враховуються при виставленні семестрової підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

3.2.3. Практичне заняття - форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань.

Практичні заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних лабораторіях, оснащених необхідними технічними засобами навчання, комп'ютерною технікою.

Перелік тем практичних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі - тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різної складності для розв'язування їх студентами на занятті.

Студенти відповідно до тематичного плану проведення практичних занять самостійно опрацьовують лекційний матеріал та рекомендовану літературу з відповідної теми, готують, при потребі, необхідні дидактичні матеріали та виконують домашні завдання.

Якість підготовки студентів до заняття та їх участь у розв'язуванні практичних завдань оцінюються викладачем і враховуються при проведенні поточної атестації, виставленні підсумкової оцінки з цієї навчальної дисципліни. Практичне заняття проводиться з академічною групою студентів.

3.2.4. Семінарське заняття - форма навчального заняття, при якій викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до котрих студенти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань (рефератів).

Перелік тем семінарських занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами реферати, їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію.

Підсумкові оцінки за кожне семінарське заняття вносяться у відповідний журнал. Отримані студентом оцінки за окремі семінарські заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

3.2.5. Індивідуальні завдання з окремих дисциплін (реферати, розрахункові, графічні, курсові, дипломні проекти або роботи) видаються студентам в терміни, передбачені робочим навчальним планом. Індивідуальні завдання виконуються студентом самостійно за консультування викладача. Під час їх підготовки студенти мають можливість використовувати електронні каталоги університету. Допускаються випадки виконання комплексної тематики кількома студентами.

Під час підготовки студенти мають можливість використовувати електронні каталоги університету

3.2.6. Консультація - поради, пояснення викладача студентам з будь-якого питання.

Проводять навчальну консультацію у формі співбесіди індивідуально чи з групами у поза навчальний час за певним графіком або у разі потреби - після вивчення розділу програми, у процесі вивчення і особливо під час підготовки до екзаменів, написання курсових, дипломних робіт (проектів).

Специфіка консультацій, як правило, полягає у добровільному відвідуванні їх студентами. Це також є формою особистого спілкування студента з викладачем. Оскільки час консультації обмежений, запитання викладачу мають бути чітко сформульовані з питань, які належно

висвітлено в доступних студентам джерелах навчальної інформації, опорних питань і питань, що виникли під час самостійної роботи, тощо.

Консультація може бути індивідуальною або проводитися для групи студентів, залежно від того, чи консультиє викладач студентів з питань, пов'язаних з виконанням індивідуальних завдань, чи з теоретичних питань навчальної дисципліни.

3.3. Курсові проекти (роботи) виконуються з метою закріплення, поглиблення та узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання. Тематика курсових проектів (робіт) повинна відповідати завданням навчальної дисципліни і тісно пов'язуватися з практичними потребами конкретного фаху, затверджується на засіданні кафедри. Теми курсових робіт з переліком літератури та необхідними методичними рекомендаціями щодо їх виконання щорічно подаються провідними викладачами та затверджуються на засіданні кафедри, деканаті.

Порядок виконання курсових проектів (робіт) та їх захисту визначається відповідною кафедрою.

Керівництво курсовими проектами (роботами) здійснюється, як правило, найбільш кваліфікованими викладачами. Захист курсового проекту (роботи) проводиться перед комісією у складі двох-трьох викладачів кафедри за участю керівника курсового проекту (роботи). Результати захисту курсового проекту (роботи) оцінюються за чотирибальною шкалою ("відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно") та протоколюються. Курсові проекти (роботи) з протоколами захистів зберігаються на кафедрі протягом одного року та передаються до архіву університету

3.4 Дипломні проекти (роботи) виконуються на завершальному етапі навчання студентів в університеті і передбачають:

- систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх при вирішенні конкретних наукових, технічних, економічних, виробничих та інших завдань;
- розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних з темою проекту (роботи).

Студенту надається право обрати тему дипломного проекту (роботи), визначену випускаючими кафедрами, або запропонувати свою з обґрунтуванням доцільності її розробки. Керівниками дипломних проектів (робіт) призначаються професори, доценти та старші викладачі університету, висококваліфіковані спеціалісти виробництва.

Дипломні проекти (роботи) зберігаються в архіві університету протягом п'яти років, потім списуються в установленому порядку.

3.5. Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, регламентується робочим навчальним планом і повинен становити не менше 1/3 навчального часу студента, відведеного для вивчення конкретної дисципліни. При плануванні обсягу самостійної роботи науково-педагогічним працівникам доречно враховувати напрям підготовки студентів, курс їхнього навчання, змістові особливості та спрямованість навчальної дисципліни. Зміст самостійної роботи студента над конкретною дисципліною визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручник, навчальні та

методичні посібники, практикум та матеріали викладені в системі дистанційної освіти moodle, електронними каталогами університету.

Методичні матеріали для самостійної роботи студентів повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку студента. Для самостійної роботи студента також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна і періодична література.

Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни може виконуватися в бібліотеці університету, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), ресурсних центрах, а також у домашніх умовах. У необхідних випадках ця робота проводиться відповідно до заздалегідь складеного кафедрою графіка, що гарантує можливість індивідуального доступу студента до потрібних дидактичних засобів. Графік доводиться до відома студентів на початку поточного семестру.

При організації самостійної роботи студентів з використанням складного обладнання чи устаткування, складних систем доступу до інформації (наприклад, комп'ютерних баз даних, систем автоматизованого проектування тощо) передбачається можливість отримання необхідної консультації або допомоги з боку фахівця.

Матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для самостійного засвоєння студентом, виноситься на підсумковий контроль поряд з матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

3.6. Практична підготовка здобувачів вищої освіти є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття відповідного ступеня освіти та має на меті набуття студентом професійних умінь та навичок.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти, здійснюється шляхом проходження ними практики на підприємствах, в установах та організаціях, згідно з укладеними університетом договорами про співпрацю, що регламентують умови практичної підготовки. Основним завданням практичної підготовки студентів є забезпечення якості підготовки фахівців ступенів вищої освіти: бакалавр та магістр і освітньо – кваліфікаційного рівня спеціаліст. НМК відповідних напрямів на основі галузевих стандартів вищої освіти (освітньо-кваліфікаційні характеристики випускників вищих навчальних закладів, освітньо-професійні програми підготовки, засоби діагностики якості вищої освіти) розробляють наскрізні програми практик (НПП).

На основі НПП вченими радами факультетів розробляються робочі програми відповідних видів практик, що є складовими НПП. При цьому враховуються варіативні частини галузевих стандартів, навчальні плани і програми навчальних дисциплін. Практична підготовка проводиться в умовах професійної діяльності під організаційно-методичним керівництвом викладача університету та спеціаліста з даного фаху.

Організація практичної підготовки регламентується Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженим наказом Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 року N 93, Методичними рекомендаціями Міністерства освіти і науки України щодо проведення практики студентів, Положенням про проведення практики студентів аграрних вищих навчальних закладів України за кордоном. Практична підготовка студентів МНАУ здійснюється на передових сучасних підприємствах з вирощування, виробництва, зберігання, переробки сільськогосподарської продукції, в організаціях різних галузей господарства, науки, освіти, державного управління. У бюджетних установах і організаціях, фінансових установах, районних, галузевих управліннях відповідно до фаху студентів і обраної спеціалізації.

Після завершення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуальних завдань, як правило, у формі письмового звіту, підписаного і оціненого безпосередньо керівником практики від установи, підприємства. Цей звіт разом з іншими документами (щоденником проходження практики, календарним планом, характеристикою від керівника практики в установі, на підприємстві) подається студентом на рецензування керівнику практики від університету.

Тривалість робочого дня студентів під час навчальної практики становить 6 академічних годин.

Захист звіту за результатами практики приймається комісією в університеті протягом перших десяти днів наступного семестру. Студент, який отримав від комісії негативну оцінку з практики, відраховується з університету.

4. Контрольні заходи

Контроль і оцінювання знань студентів в університеті є важливою складовою навчального процесу. Від правильної організації контрольних заходів залежить ефективність управління освітньо-виховним процесом і в кінцевому підсумку якість підготовки фахівців.

Контрольні заходи є необхідним елементом встановлення зворотного зв'язку у процесі навчання для визначення відповідності рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти і забезпечення своєчасного коригування навчального процесу.

Контрольні заходи, а саме поточний та підсумковий контролю проводяться відповідно до графіку освітнього процесу, який складається деканатом на кожний семестр за всіма напрямками та спеціальностями на підставі навчальних планів.

Основними видами контролю освітнього процесу є поточний, рубіжний та семестровий.

4.1. Поточний контроль проводиться викладачами на аудиторних заняттях усіх видів. Основне завдання поточного контролю — перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Основна мета поточного контролю - забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами в процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем для коригування методів і засобів навчання, так і студентами — для планування самостійної роботи.

Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях та лекціях, у формі колоквиуму, за результатами якого студент допускається до виконання лабораторної роботи, виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, а також у формі тестування.

Форми проведення поточного контролю та критерії оцінювання рівня знань, умінь та навичок визначаються відповідною кафедрою. Результати поточного контролю (поточна успішність) з дисципліни є основною інформацією при проведенні заліку і враховуватися викладачем при проведенні екзамену з даної дисципліни.

Найбільш об'єктивно та системно облік поточної успішності забезпечується при використанні рейтингової системи оцінки.

4.2. Рубіжний (модульний, тематичний, календарний) контроль - це контроль навчальних досягнень студентів після вивчення логічно завершеної частини програми дисципліни. Цей контроль може бути тематичним, модульним або календарним і може проводитися у формі

контрольної роботи, тестування, виконання розрахункового або розрахунково-графічного завдання, курсового проекту (роботи) та ін.

Видом календарного рубіжного контролю є атестація.

Метою проведення атестації є підвищення відповідальності студентів та ефективності виконання ними графіка освітнього процесу.

Атестація студентів проводиться двічі за навчальний семестр (доцільно на 8 та 14 тижнях кожного семестру) обов'язково на I-IV курсах за всіма навчальними дисциплінами, що вивчаються в даному семестрі. На п'ятому й шостому курсах атестація може проводитися за рішенням вчених рад факультетів. Результати атестації студентів враховуються викладачем при проведенні семестрового контролю знань.

Студент підлягає відрахуванню з університету до початку екзаменаційної сесії за невиконання навчального плану протягом семестру в разі отримання ним „незадовільно або „не атестовано" (без поважної причини) з обох атестацій з трьох і більше навчальних дисциплін у поточному семестрі.

У разі незадовільних двох атестацій студент допускається до семестрового контролю з певної дисципліни, якщо до початку семестрового контролю з цієї дисципліни він отримав позитивну оцінку з контрольних заходів другої атестації.

Студент не допускається до семестрового контролю з певної дисципліни, якщо він має незадовільні обидві атестації з дисципліни та до початку семестрового контролю з цієї дисципліни не отримав позитивну оцінку з контрольних заходів другої атестації, відповідно до графіка відпрацювання занять.

Порядок проведення атестації студентів з кожної навчальної дисципліни визначається відповідною кафедрою і доводиться до відома студентів на початку навчального семестру. Атестація з певної дисципліни може проводитися:

- за результатами поточного контролю (експрес-контролю) за наявності не менше, як двох-трьох оцінок на час атестації. У цьому разі умовою незадовільної атестації є наявність більше 50 % оцінок „незадовільно";
- шляхом виконання студентами модульної контрольної роботи (МКР). У цьому разі умовою задовільної атестації є позитивна оцінка за МКР;
- умовою задовільної атестації є відсутність у студента на час атестації заборгованостей з лабораторних робіт, з виконання індивідуального завдання (реферату, домашньої контрольної роботи, розрахункової роботи, розрахунково-графічної роботи, курсового проекту, курсової роботи тощо);

Студент має право пройти повторну атестацію протягом 2-х тижнів після її завершення з письмового дозволу декана факультету.

Результати атестації виставляються викладачами в атестаційній відомості в деканатах не пізніше перших двох робочих днів наступного після атестації тижня. Відповідальним за проведення атестації на факультеті є декан; безпосередніми її організаторами є заступники деканів; відповідальними за вчасне оформлення атестаційних відомостей є завідувачі кафедр, викладачі, за якими закріплені навчальні дисципліни, та старости груп.

У період проведення атестацій доречно користуватись такими зразками атестаційних відомостей.

Миколаївський національний аграрний університет
Атестаційна відомість успішності і відвідування студентів групи _____

(екзаменаційні дисципліни)

Атестація № _____ від " _____ " _____ 20__ року
 атестація (_____ Друга атестація)

Перша

№	Прізвище та ініціали студентів	Атестаційна оцінка з предметів										Атестовано предметів				Середній бал	Пропущено занять (год.)	У т.ч. без поважних причин (год.)	
												на "5"	на "4"	на "3"	на "2"				не атестовано

Пропущені заняття підраховуються від початку семестру в академічних годинах.

В атестаційній відомості викладач навпроти прізвища кожного студента проставляє:

„3" - (задовільно), "4"- (добре), "5"- (відмінно) - у разі позитивної атестації;

„2" - (незадовільно) - у разі негативної атестації;

„Н/А" — (не атестовано), якщо студент не атестований.

Студент не атестується, якщо він був відсутній на контрольному заході в разі атестації шляхом виконання модульної контрольної роботи.

Кожна відомість містить оцінки студентів з обох атестацій, що робить зручним підведення викладачем та співробітниками деканату підсумків щодо проведення атестацій. Викладач зазначає абсолютну успішність, ставить дату заповнення відомості, підпис та свої прізвище й ініціали.

В останньому стовпчику відомості староста навчальної групи зазначає кількість пропущених занять (в академічних годинах) від початку семестру, ставить підпис та зазначає свої прізвище й ініціали

4.3. Семестровий контроль. Перелік екзаменів та заліків семестрового контролю визначається навчальним планом за напрямом підготовки, спеціальністю.

4.3.1. Семестровий контроль з певної дисципліни проводиться відповідно до навчального плану напряму підготовки, спеціальності у вигляді семестрового екзамену, заліку (диференційованого заліку) з конкретної навчальної дисципліни в терміни, встановлені графіком навчального процесу.

Форма проведення семестрового контролю (усна, письмова, комбінована, тестування), зміст і структура екзаменаційних білетів (контрольних завдань) та критерії оцінювання навчальних досягнень студентів розробляються викладачем відповідно до навчальної програми та затверджуються рішенням відповідної кафедри.

Студент вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку або семестрового заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом на семестр з цієї навчальної дисципліни та набрав необхідну кількість балів за шкалою ЄКТС.

Викладач зобов'язаний своєчасно надати в деканат інформацію в письмовій формі про студентів, які не виконали завдань передбачених навчальним план. В разі відсутності такої

інформації декан факультету вирішує питання про допуск студента до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни.

Студенти денної форми навчання допускаються до заліково - екзаменаційної сесії за умови успішних поточних атестацій, передбачених навчальним планом, виконання і складання розрахунково-графічних та інших робіт з дисциплін навчального плану даного семестру.

Студенти заочної форми навчання допускаються до заліково - екзаменаційної сесії якщо вони не мають академічної заборгованості за минулий курс і до початку наступної сесії виконали з позитивною оцінкою не менше 75 % контрольних робіт, а інші 25% контрольних робіт і курсових робіт уже надали на рецензію.

Студент не допускається до семестрового контролю з певної дисципліни, якщо він не набрав необхідну кількість балів, не виконав усіх видів робіт передбачених робочою програмою з навчальної дисципліни, або має незадовільні обидві атестації з дисципліни і не отримав позитивну оцінку з додаткових контрольних заходів другої атестації.

Недопущення студента до семестрового контролю з певної навчальної дисципліни не може бути причиною не допуску його до семестрових екзаменів з інших дисциплін.

Студент, який захворів під час сесії зобов'язаний повідомити деканат про свою хворобу не пізніше наступного дня після екзамену та не пізніше трьох днів після одужання подати до деканату медичну довідку встановленої форми від медичної установи.

Медичні довідки, оформлені у відповідному порядку, є підставою для видання наказу деканом факультету, щодо продовження студенту терміну заліково-екзаменаційної сесії. Оригінали атестаційних відомостей зберігаються в деканаті, їх копії - на кафедрах та навчальному відділі.

Студент, який хворів протягом семестру, зобов'язаний особисто чи скориставшись послугами батьків, студентів, не пізніше наступного дня з початку хвороби повідомити в усній чи письмовій формі деканат про хворобу. Після одужання студент не пізніше трьох днів повинен подати до деканату довідку, засвідчену лікарем. Недопустимим є для деканів та їхніх заступників приймання від студентів, які хворіли протягом семестру чи під час сесії, медичні довідки, датовані термінами, що не відповідають вимогам, визначеним п.4.3.1

4.3.2.Залік (диференційований залік) — це вид підсумкового контролю, при якому засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі результатів поточного контролю (тестування, поточного опитування, виконання індивідуальних завдань та певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях) протягом семестру.

4.3.3.Семестровий залік зазвичай не передбачає обов'язкової присутності студентів на заліковому заході. Семестрові заліки з певної дисципліни проводяться після закінчення її вивчення до початку екзаменаційної сесії. Заліки приймаються викладачами, які проводили практичні, семінарські та інші заняття в навчальній групі або/та читали лекції з даної дисципліни, що визначається відповідною кафедрою.

Залік виставляється за результатами навчальної роботи студента в семестрі (виконання семестрових індивідуальних завдань та контрольних робіт, виступів на семінарських заняттях, оцінок поточного та рубіжного (модульного) контролю). До уваги беруться результати атестації, стан відвідування студентом навчальних занять. При використанні протягом семестру шкали оцінювання ECTS, „зараховано" виставляється, якщо студент отримав рейтинг з дисципліни не менше 0,6 (60 балів) від максимально можливого значення (рейтингової шкали).

Якщо студент не отримав залік за результатами навчальної роботи в семестрі (за рейтингом), залік виставляється за результатами виконання ним підсумкової контрольної роботи або співбесіди на останньому занятті з цієї навчальної дисципліни.

Форма № 21-б

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ВІДОМІСТЬ № _____

Дата видачі відомості _____ 20__ р.

з дисципліни _____

Факультет _____ Курс _____ Група _____ Семестр _____

Навч. рік 20__/_/____
 Напря́м підготовки, Спеціальність _____

Форма навчання-денна _____

Викладач _____

Форма семестрового контролю: залік _____

Дата закриття відомості: « ____ » _____ 20__ р.

№ п/п	Прізвище та ініціали студента	№ залікової книжки	Семестрові бали за змістові модулі	Бали при складанні заліку *	Підсумкова оцінка з дисципліни		Дата кінцевого оцінювання студента	Підпис викладача
					100-бальна шкала	Відмітка про складання заліку (зараховано, не зараховано)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.								
2.								

Декан факультету _____

Оцінювання семестрового контролю - залік

За шкалою Університету(100-бальною системою)	Оцінка за національною шкалою		Кінцевий результат
90-100	відмінно	5	зараховано
75-89	добре	4	

60-74	задовільно	3	
1-59	не задовільно	2	не зараховано

Кількість студентів присутніх на заліку: _____

Отримали:

«Зараховано» _____

«Не зараховано» _____

Кількість студентів, що не з'явилися _____

Кількість студентів, що не допущено _____

Викладач _____

4.3.4. Семестровий екзамен - це вид підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з певної навчальної дисципліни за семестр, що проводиться в період екзаменаційної сесії після завершення залікової сесії.

Семестрові екзамени складаються студентами в період заліково - екзаменаційних сесій відповідно до розкладу, складеного навчальним відділом і затвердженого ректором університету. Розклад доводиться до відома викладачів і студентів не пізніше, ніж за місяць до початку сесії. Відхилення від розкладу екзаменів неприпустимо.

Екзамен приймається двома викладачами: один екзаменатор - викладач, який читав лекції з даної дисципліни, інший екзаменатор - викладач кафедри, призначений усним чи письмовим розпорядженням завідувача кафедри (ним може бути науково-педагогічний працівник, який проводив заняття практичного спрямування в студентів даної групи, чи інший викладач кафедри).

Результати складання екзаменів, як і диференційованих заліків, захистів курсових проектів (робіт) та практик оцінюються за чотирибальною шкалою ("відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно"), а заліків - за двобальною шкалою ("зараховано", "не зараховано").

Форма № 21-а

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ВІДОМІСТЬ № _____

Дата видачі відомості _____ 20 __ р.

з дисципліни _____

Факультет _____

Курс _____

Група _____

Семестр _____

Навч. рік 20__ / __

Напрямок підготовки,

Спеціальність _____

Форма навчання - _____ денна _____

Форма семестрового контролю:

екзамен, диференційований залік

(підкреслити)

Викладач _____

Дата закриття відомості: « ____ » _____ 20 ____ р.

№ з/п	Прізвище та ініціали студента	№ залікової книжки	Семестрові бали за змістові модулі	Бали при складанні екзамену або диференційованого заліку	Підсумкова оцінка з дисципліни			Дата кінцевого оцінювання студента	Підпис викладача
					100-бальна шкала	Нац. шкала	ECTS		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

1.									
2.									

Декан факультету _____

Шкала переведення балів у національну оцінку

За шкалою Університету (100-бальною системою)	За шкалою оцінювання ECTS	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	відмінно	5
75-89	BC	добре	4
60-74	DE	задовільно	3
1-59	FX	незадовільно	2

Кількість студентів на екзамені

Диференційованому заліку: _____

Отримали:

«Відмінно» _____

«Добре» _____

«Задовільно» _____

«Незадовільно» _____

Кількість студентів, що не з'явилися _____

Кількість студентів, що не допущено _____

Студент, який був не допущений до складання семестрового контролю, або був допущений, але не з'явився без поважної причини на екзамен чи на залік (коли присутність студента обов'язкова), або був усунений від екзамену (заліку), вважається таким, що використав відповідну спробу скласти екзамен (залік) з дисципліни і має заборгованість.

У разі отримання незадовільної оцінки або наявності заборгованості, перескладання екзамену (заліку) з дисципліни допускається не більше двох разів. При повторному перескладанні екзамену (заліку) у студента приймає комісія, яка створюється деканом. Оцінка, отримана студентом у результаті другого перескладання екзамену (заліку), є остаточною.

Студентам, які отримали під час екзаменаційної сесії не більше двох незадовільних оцінок, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість. Ліквідація студентами академічної заборгованості проводиться (за результатами зимової сесії) до початку наступного семестру.

У випадках конфліктних ситуацій за мотивованою заявою студента чи викладача деканом факультету створюється комісія для приймання екзамену (заліку), до якої входять: завідувач

кафедри (провідний викладач) і викладачі відповідної кафедри, представники деканату, студентської ради та профспілкового комітету, навчальної частини.

За наявності поважних причин (хвороба, сімейні обставини та ін.), що документально підтверджені, окремим студентам за поданням деканату наказом по університету може встановлюватись індивідуальний графік складання екзаменів (заліків) або ліквідації академічної заборгованості тривалістю не більше місяця після завершення заліково-екзаменаційної сесії, а після літньої заліково-екзаменаційної сесії до початку нового навчального року. Якщо цей термін (не більше одного місяця) є недостатнім для виконання індивідуального графіка, розглядається питання про надання студенту академічної відпустки.

Графік ліквідації студентами академічної заборгованості має бути вчасно складений деканатами і доведений до відома викладачів, які братимуть участь у цій процедурі, та узгоджений з графіком їхніх відпусток, відповідальними за організоване проведення кампанії з ліквідації студентами академічної заборгованості до початку наступного семестру є декани, начальник навчальної частини та завідувачі кафедр.

Результати семестрового контролю обов'язково обговорюються на засіданнях кафедр, вчених рад факультетів та вченої ради університету і є одним з важливих чинників управління якістю навчального процесу в університеті.

4.4. Підготовка до семестрового контролю

Семестровий контроль може проводитися в письмовій формі за білетами або за контрольними завданнями (КЗ), а також шляхом тестування з використанням технічних засобів. Можливе поєднання різних форм контролю. Форма проведення семестрового контролю зазначається в робочій навчальній програмі. Зміст і структура екзаменаційних білетів (контрольних завдань) та критерії оцінювання обговорюються та визначаються рішенням відповідної кафедри, про що студенти інформуються на початку семестру.

Зміст питань комплексу екзаменаційних білетів (контрольних завдань) має повністю охоплювати робочу навчальну програму дисципліни або її частину, яка виноситься на семестровий контроль, та забезпечувати перевірку всіх знань, навичок і умінь відповідного рівня, що передбачені робочою програмою з навчальної дисципліни.

Кількість екзаменаційних білетів для екзамену має перевищувати кількість студентів у навчальній групі не менше, ніж на 5. Кількість варіантів контрольних завдань (для письмового контролю) має забезпечити самостійність виконання завдання кожним студентом. Крім цього, екзаменаційні білети (КЗ) мають відповідати таким вимогам:

- кожне питання бажано розпочинати словами: обґрунтувати..., проаналізувати..., дати оцінку..., довести... тощо, щоб забезпечити перевірку умінь студентів використовувати набуті знання для вирішення практично спрямованих завдань;
- складність білетів для екзамену має бути приблизно однаковою і дозволяти студенту за час, відведений для відповіді, глибоко та повно розкрити зміст усіх питань;
- при формулюванні завдань (питань) необхідно використовувати стандартизовані (рекомендовані) терміни, назви, позначення.

Критерії оцінки відповіді студента (виконання КЗ) мають враховувати, насамперед, її повноту і правильність, а також здатність студента:

- узагальнювати отримані знання;
- застосовувати правила, методи, принципи, закони в конкретних ситуаціях;
- аналізувати та оцінювати факти, події, інтерпретувати схеми, графіки, діаграми;

- викладати матеріал чітко, логічно, послідовно.

При розробці критеріїв оцінювання з певної дисципліни необхідно орієнтуватися на такі загальні рекомендації:

- "Відмінно" - виставляється, якщо студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, необхідний рівень умінь і навичок, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях.

- "Добре" - студент допускає несуттєві неточності, має труднощі в трансформації умінь у нових умовах.

- "Задовільно" - студент засвоїв основний теоретичний матеріал, але допускає неточності, що не є перешкодою до подальшого навчання. Уміє використовувати знання для вирішення стандартних завдань.

- "Незадовільно" — незасвоєння окремих розділів, нездатність застосувати знання на практиці, що робить неможливим подальше навчання.

Як виняток, за наявності поважних причин, завідувач кафедри за узгодженням з деканом може призначати для приймання екзамену іншого викладача кафедри.

Екзаменаційну відомість підписують обидва викладачі.

Якщо окремі розділи дисципліни читалися кількома викладачами, іспит може проводитися за їх участю з виставленням однієї загальної оцінки.

Зміст екзаменаційних білетів (контрольних завдань), перелік матеріалів, користування якими дозволяється студенту під час екзамену (заліку), а також критерії оцінки рівня підготовки студентів обговорюються й затверджуються на засіданні кафедри не пізніше, ніж за місяць до початку складання екзаменів (заліків). Названі матеріали дійсні протягом навчального року, вони є складовою навчально-методичного комплексу з дисципліни і зберігаються на кафедрі.

4.5. Проведення семестрового контролю

Для проведення семестрового контролю екзаменатор повинен мати таку документацію:

- затверджений завідувачем кафедри (із зазначенням номера протоколу та дати засідання кафедри) комплект екзаменаційних білетів (КЗ);

- окремі екзаменаційні білети (КЗ) для видачі студентам;

затверджений завідувачем кафедри перелік матеріалів, користування якими дозволяється студенту під час екзамену (заліку);

- затверджені завідувачем кафедри критерії оцінки рівня підготовки студентів;

- заліково-екзаменаційну відомість, підписану деканом факультету.

Заліково-екзаменаційну відомість екзаменатор отримує в деканаті напередодні або в день проведення семестрового контролю.

Присутність на екзаменах або заліках сторонніх осіб без дозволу ректора, першого проректора або декана не допускається.

Екзамени для студентів денної форми навчання розпочинаються, як правило, о 9.00. Коли можливості використання аудиторного фонду є обмеженими, допускається початок екзаменів в інший час, однак лише за згодою навчального відділу.

Практичні навички можуть перевірятися із застосуванням спеціального обладнання й технічних засобів.

На екзаменах студенти зобов'язані подавати екзаменаторові залікову книжку, його прізвище та ініціали мають бути зазначені в екзаменаційній відомості. У разі відсутності залікової книжки студент повинен мати довідку з деканату про її втрату та документ, що засвідчує особу. В іншому випадку студент до екзамену не допускається.

Усі записи в залікових книжках, залікових та екзаменаційних відомостях здійснюються викладачами. Недопустимим є їхнє оформлення студентами.

Екзаменатор повинен:

- дотримуватись розкладу проведення екзамену (дата, час початку, аудиторія);
- проводити екзамен (залік) тільки за затвердженим комплектом екзаменаційних білетів або контрольних завдань (для більш об'єктивної оцінки рівня підготовки студента екзаменаторові надається право ставити додаткові питання в межах навчальної програми);
- при письмовій формі екзамену оголошувати оцінку не пізніше наступного дня (при проведенні екзамену в останній день тижня - оголошувати оцінку не пізніше понеділка).

Під час виконання екзаменаційних робіт студенти зобов'язані дотримуватися відповідних вимог кафедри.

Відмова студента від відповіді на екзаменаційний білет атестується як незадовільна відповідь.

Оформлення результатів семестрового контролю

Результати семестрового контролю зазначаються викладачем у заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці студента, а працівниками деканату - в журналі обліку успішності студентів та в навчальній картці студента. У залікову книжку студента викладач записує всі навчальні години (аудиторні та відведені на самостійну роботу студентів - СРС) з дисципліни, що виносяться на семестровий контроль; своє прізвище, ставить підпис, вказує дату проведення контролю, а також ставить позитивну оцінку (негативна оцінка не зазначається в заліковій книжці).

У відомостях напроти прізвища конкретного студента викладач може робити такі записи:

а) "не з'явився" - якщо студент був допущений до складання семестрового контролю, але не з'явився на нього;

б) "відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно", "зараховано", "не зараховано" - залежно від результату складання семестрового контролю ("незадовільно" та "не зараховано" в залікову книжку студента не записуються).

З упровадженням кредитно-трансферної технології організації навчального процесу використовуються заліково-екзаменаційні відомості за формою, що пропонується. В основну заліково-екзаменаційну відомість викладач проставляє оцінки як за традиційною шкалою ("відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно", "зараховано", "не зараховано"), так і за шкалою ECTS (A, BC, DE, FX).

Пропонуємо варіант співвіднесення оцінок за різними шкалами:

ECTS	Національна шкала	Шкала ВНЗ
A	5 - "відмінно"	90-100
BC	4 - "добре"	75-89
DE	3 - "задовільно"	60 – 74
FX	2 - "незадовільно"	1-59

Оцінки за традиційною шкалою враховуються при призначенні стипендії.

Екзаменаційні відомості викладач повністю оформляє, підписує та здає особисто в деканат та навчальний відділ до 12 години наступного дня. Залікова відомість здається в деканат не пізніше, ніж за 1 день до початку екзаменаційної сесії.

Для перескладання екзаменів деканат оформлює додаткову екзаменаційну відомість.

У разі приймання екзаменів комісією екзаменаційну відомість підписують усі члени комісії. Додаткові екзаменаційні відомості повертаються до деканату та навчального відділу обов'язково викладачем. Терміни повернення викладачем додаткових відомостей для перескладання

визначаються деканатом. Письмові екзаменаційні роботи студентів зберігаються на кафедрі протягом навчального року, а потім знищуються за актом, який знаходиться у справах кафедри.

5.1. Порядок надання студентам академічної відпустки

Академічна відпустка за медичними показаннями надається студентам ректором на підставі висновку лікарсько-консультативної комісії (ЛКК) лікувально-профілактичної установи (ЛПУ), яка здійснює медичне обслуговування студентів.

Висновки лікарів відомчих і територіальних лікувально-профілактичних установ про необхідність надання студентам академічної відпустки за медичними показаннями, чи звільнення їх від фізичної праці або перенесення термінів проходження виробничої практики, вважаються недійсними, якщо відсутнє рішення лікарсько-консультативної комісії.

У виключних випадках, коли стан хворого і його віддаленість від лікувально-профілактичної установи не дають можливості лікарям, які здійснюють медичне обслуговування студентів, провести медичне обстеження студента, керівництво університету приймає рішення про надання академічної відпустки на підставі висновку ЛКК лікувально-профілактичної установи, де лікується студент.

У висновку ЛКК зазначається рекомендована тривалість академічної відпустки.

Надання академічної відпустки оформляється відповідним наказом ректора із зазначенням підстави надання відпустки та її термінів.

У всіх випадках загострення хронічних або гострих психічних захворювань ректор спільно із лікувально-профілактичною установою на підставі висновку психоневрологічного диспансеру розглядають і вирішують питання про відрахування студента із закладу освіти або рекомендують переведення студента згідно з довідкою лікарсько-консультативної комісії на іншу спеціальність або до іншого вищого закладу освіти. При сприятливому прогнозі хвороби студентам надається академічна відпустка терміном не більше одного року.

Студентам, які хворі на туберкульоз, академічна відпустка надається терміном, як правило, на один рік. Питання про продовження терміну академічної відпустки або переведення таких студентів до іншого вищого закладу освіти вирішується в індивідуальному порядку.

Студенти, які не скаржились на стан здоров'я до початку екзаменаційної сесії і отримали під час екзаменів незадовільні оцінки, вважаються невстигаючими.

Для вирішення питання про допуск до навчання студентів, у яких завершується термін академічної відпустки, необхідно за два тижні до початку семестру подати до лікувально-профілактичної установи, яка проводить медичне обслуговування студентів, довідку про стан здоров'я з лікувально-профілактичного закладу, який спостерігав за хворим під час академічної відпустки, і пройти комплексне медичне обстеження, на підставі чого студентам видається висновок лікарсько-консультативної комісії для подання його до вищого закладу освіти.

Допуск до навчання студентів, у яких завершився термін академічної відпустки, здійснюється наказом ректора на підставі заяви студента та висновку лікарсько-консультативної комісії про стан здоров'я, які подаються не пізніше двох тижнів від початку навчального семестру.

Студенти, які не подали документи в установлений термін, відраховуються з вищого закладу освіти.

За весь період навчання студент може скористатися правом на отримання академічної відпустки, як правило, один раз.

Надання академічної відпустки або повторного курсу навчання за медичними показаннями студентам заочної форм навчання здійснюється на підставі висновку лікарсько-консультативної комісії територіальних лікувально-профілактичних установ.

Тривалість академічної відпустки встановлюється один рік. При необхідності тривалість академічної відпустки може бути продовжена ще на один рік.

Відпустки з вагітності та пологів, відпустки по догляду за дитиною до досягнення нею віку 3-х років, а у разі, коли дитина хворіє та потребує домашнього догляду, - до досягнення дитиною 6-річного віку, надаються відповідно до Кодексу законів про працю України.

5.2. Порядок надання студентам права на повторне навчання

Підставою для надання студенту права на повторне навчання може бути невиконання ним до початку екзаменаційної сесії навчального плану поточного семестру з поважних причин, підтверджених відповідними документами (через тривалі захворювання, пов'язані, зокрема, з епідеміями; часті захворювання - понад один місяць за семестр; складні сімейні обставини, зокрема необхідність догляду за членами сім'ї тощо).

Питання щодо надання студенту права на повторне навчання вирішується ректором за поданням декана факультету до початку відповідного семестру і оформляється відповідним наказом.

Повторне навчання здійснюється з початку семестру, навчальний план якого студент не виконав.

Студентам, які залишені на повторне навчання, можуть бути перезараховані дисципліни, з яких за результатами підсумкового контролю вони мали оцінки не нижче "добре" або "зараховано". Перезарахування здійснюється на підставі заяви студента деканом факультету.

За весь період навчання студент може скористатися правом на проходження повторного курсу навчання не більше двох разів.

5.3. Поновлення до складу студентів

Особа, відрахована з вищого навчального закладу до завершення навчання за відповідною освітньою програмою, має право на поновлення на навчання в межах ліцензованого обсягу вищого навчального закладу.

Поновлення до складу студентів здійснюється ректором університету незалежно від тривалості перерви в навчанні, причини відрахування, трудового стажу, форм навчання і з урахуванням здатності претендента успішно виконувати графік навчального процесу.

Студенту, який поновлений в університеті, видається залікова книжка з проставленими перезарахованими дисциплінами з відповідними оцінками, одержаними в іншому вищому навчальному закладі. Перезарахування здійснює декан факультету.

Переведення студентів з одного вищого закладу освіти до іншого незалежно від форми навчання, напряму підготовки фахівців з вищою освітою, спеціальності здійснюється за згодою ректорів обох вищих закладів освіти.

5.4. Переведення студентів

Переведення студентів з одного напрямку підготовки на інші (спеціальності) (а також до університету студентів з інших вищих навчальних закладів) можливе після успішного завершення ними першого курсу навчання.

Переведення студентів з одного напрямку підготовки фахівців, з однієї спеціальності на іншу здійснює ректор.

Переведення студентів, а також поновлення в число студентів осіб, які були відраховані з вищих закладів освіти, здійснюється, як правило, під час літніх або зимових канікул. Особи, які вступили до вищих закладів освіти і навчались за рахунок коштів державного бюджету, користуються пріоритетним правом при переведенні та поновленні на місця державного замовлення за умови наявності таких вакантних місць.

При відсутності вакантних місць, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, згадані вище особи за їх згодою можуть бути переведені на навчання з оплатою за рахунок коштів місцевого бюджету, галузевих міністерств, відомств, підприємств, організацій, установ та фізичних осіб за умови наявності вакантних місць ліцензованого обсягу.

Особи, які навчаються в університеті на договірній основі з оплатою за рахунок коштів місцевого бюджету, галузевих міністерств, відомств, фізичних осіб, можуть бути переведені на навчання на таких самих умовах до інших державних ВНЗ. Такі переведення можуть бути здійснені за умови наявності вакантних місць ліцензованого обсягу та згоди замовників, що фінансують підготовку.

Згадані особи можуть бути переведені і на вакантні місця державного замовлення в даному університеті чи іншому вищому закладі освіти на конкурсній основі і за умови згоди замовників.

При існуванні двосторонніх угод (студент і підприємство, організація, установа), або тристоронніх (студент, заклад освіти і підприємство, організація, установа) переведення студентів з одного напрямку підготовки фахівців, з вищою освітою на інший; з однієї спеціальності, форми на іншу, або з одного вищого закладу освіти до іншого здійснюється за умови внесення відповідних змін до даних угод, з дотриманням вимог чинного законодавства.

Студент, який бажає перевестись до іншого закладу освіти, подає на ім'я ректора університету заяву про переведення. Заява оформляється у двох примірниках. До заяви додається обхідний листок. Другий примірник підписується деканом факультету та проректором, перший — тільки ректором. Перший примірник заяви є письмовою згодою ректора, одержавши який студент звертається з цією заявою до ректора того вищого закладу освіти, до якого він бажає перевестись.

При позитивному розгляді заяви і за умови ліквідації академічної різниці ректор вищого закладу освіти видає наказ, згідно з яким студент допускається до занять, а до закладу освіти, в якому він навчався раніше, направляє запит щодо одержання поштою його особової справи.

Ректор вищого закладу освіти, в якому студент навчався раніше, отримавши запит, видає наказ про відрахування студента у зв'язку з його переведенням до іншого вищого закладу освіти і в тижневий термін пересилає особову справу студента на адресу вищого закладу освіти, від якого надійшов запит. У вищому закладі освіти, в якому студент навчався раніше, залишаються копії академічної довідки, навчальної картки студента, залікова книжка та список пересланих документів. Порядок збереження цих документів такий самий, як і особових справ студентів.

Ректор вищого закладу освіти, до якого переводиться студент, після одержання особової справи видає наказ про його зарахування.

Переведення студентів відбувається до початку навчального року (семестру).

Заява про переведення або поновлення розглядається в університеті протягом двох тижнів, і заявникові повідомляються умови зарахування на навчання або причина відмови.

Ліквідація академічної різниці здійснюється, як правило, до початку навчальних занять.

Поновлення на навчання осіб, відрахованих з вищих навчальних закладів або яким надано академічну відпустку, а також переведення здобувачів вищої освіти здійснюються, як правило, під час канікул.

6. Порядок перезарахування заліків та екзаменів здобувачам вищої освіти

Порядок перезарахування заліків та екзаменів розповсюджується на студентів, які повертаються з академічних відпусток, поновлюються, переводяться з інших навчальних закладів, а також студентів, які навчалися у вищих навчальних закладах, або мають диплом про вищу освіту.

Перезарахування дисциплін за результатами їх вивчення в інших навчальних закладах не зменшує відповідальності університету за рівень знань випускників з усіх дисциплін навчальних планів.

Перезарахування здійснюється тільки за наявності оригіналів академічних довідок, додатків до диплома, навчальних карток студента, оформлених належним чином. Не допускається використовувати як підставу для перезарахування сертифікати про закінчення різних курсів.

Для студентів, що навчалися за навчальними планами, затвердженими до 1994 р. включно, перезарахування здійснюється шляхом співставлення обсягу аудиторних годин, а починаючи з навчальних планів 1995 р. — шляхом співставлення загального обсягу годин, що включає час самостійної роботи.

Перезарахуванню підлягають тільки форми контролю, передбачені навчальним планом (лабораторні, контрольні, курсові роботи, проекти, заліки, екзамени), і не допускається перезараховувати окремі розділи дисциплін, за якими навчальним планом не передбачені форми контролю.

Результати перезарахування оформлюються на бланках перезалікових листів і також фіксуються в залікових книжках. Перезалікові листки зберігаються в особовій справі студента (підкріплюються до навчальної картки). Перезарахування дисциплін здійснюється за таких умов:

- найменування дисциплін збігаються;
- дисципліна, що перезараховується, має обсяг не менший від обсягу вивченої дисципліни;
- діюча в університеті форма контролю є не нижчою за форму контролю дисципліни, що вивчалася.

В інших випадках декан (заступник декана) може оформити направлення на кафедру для перезарахування навчальної дисципліни (при великій різниці обсягу навчального матеріалу направлення не виписується).

Перезарахування дисципліни або окремих форм контролю здійснюється викладачем, що викладає дану дисципліну, деканом факультету та завідувачем кафедри. Декани можуть доручити прийняття рішення про перезарахування відповідно своїм заступникам, але при цьому вони несуть цілковиту відповідальність за правильність прийнятого рішення. Декани також є відповідальними за правильність документального оформлення перезарахувань і збереження перезалікових документів.

7. Державна атестація

Атестація здійснюється відкрито і гласно. Здобувачі вищої освіти та інші особи, присутні на атестації, можуть вільно здійснювати аудіо- та/або відеофіксацію процесу атестації.

Атестація осіб, які здобувають ступінь магістра, може здійснюватися у формі єдиного державного кваліфікаційного екзамену за спеціальностями та в порядку, визначеними Кабінетом Міністрів України.

Державна атестація студента здійснюється державною екзаменаційною комісією (далі - ДЕК) після завершення навчання за певним рівнем і ступенем з метою встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

ДЕК створюється як єдина для денної (стаціонарної), заочної (дистанційної) форм навчання з кожної спеціальності. При наявності великої кількості випускників можливе створення декількох комісій з однієї спеціальності. При малій кількості випускників може бути організована об'єднана комісія для споріднених спеціальностей.

ДЕК організовується щорічно і діє протягом календарного року. До складу комісії входять голова і члени комісії. Голова комісії затверджується рішенням вченої ради університету, за пропозицією ректора з числа провідних НПП ВНЗ, спеціалістів виробництва або вчених.

До складу ДЕК входять: ректор університету або перший проректор чи проректор з наукової роботи, декан факультету або його заступник, завідувачі кафедр, професори, доценти (викладачі) профільюючих кафедр.

Головою ДЕК не може бути призначений ректор, проректор, декан, заступник декана, завідувач випускної кафедри, екзаменатор.

Атестація осіб, які здобувають ступінь бакалавра чи магістра, здійснюється екзаменаційною комісією, до складу якої можуть включатися представники роботодавців та їх об'єднань, відповідно до положення про екзаменаційну комісію, затвердженого вченою радою вищого навчального закладу.

До участі в роботі ДЕК як екзаменатори можуть залучатися професори і доценти(викладачі) відповідних кафедр, якщо в складі комісії немає представників цих кафедр. У цьому випадку вони користуються правами членів комісії. До участі в роботі ДЕК можуть бути запрошені фахівці із виробництва.

Персональний склад членів державної комісії і екзаменаторів затверджується ректором університету не пізніше, ніж за місяць до початку роботи ДЕК.

Робота ДЕК проводиться у терміни, передбачені навчальними планами за напрямками підготовки та спеціальностями .

Розклад роботи державної комісії, узгоджений з головою комісії, затверджується ректором на підставі подання декана факультету і доводиться до загального відома не пізніше, як за місяць до початку складання державних екзаменів або захисту кваліфікаційних робіт.

Студенти, які закінчують університет, складають державні екзамени та (або) захищають дипломні роботи (проекти) на відкритих засіданнях ДЕК.

До складання державних іспитів та захисту дипломних робіт (проектів) допускаються студенти, які виконали всі вимоги освітньої програми.

Якщо державною атестацією передбачено захист дипломних робіт (проектів), то додатково до допуску до державних іспитів включаються вимоги: наявність віддрукованого тексту роботи із відгуком керівника, відповідними рецензіями та попереднім захистом на випускаючій кафедрі.

Списки студентів, допущених до складання державних екзаменів або до захисту дипломних робіт (проектів), подаються в ДЕК деканом факультету.

Голові ДЕК перед початком державних екзаменів або захисту дипломних робіт (проектів) декан факультету подає такі документи:

- наказ про затвердження складу ДЕК;
- наказ про допуск студентів до державної атестації;
- зведену відомість про виконання студентами освітньої програми і про отримані ними оцінки з теоретичних дисциплін, курсових робіт, практик;
- кваліфікаційні роботи;
- відгук керівника про кваліфікаційну роботу;
- рецензію на дипломний проект (роботу) спеціаліста відповідної кваліфікації;
- подання голові ДЕК.

При захисті магістерської роботи державній комісії можуть подаватись матеріали, що характеризують наукову (творчу) і практичну цінність виконаної роботи - друковані статті, методичні розробки, акти впровадження наукових розробок тощо .

Склад рецензентів затверджується деканом факультету за поданням завідувача відповідної кафедри.

Примітка. При наявності декількох екзаменаційних оцінок з однієї дисципліни у зведену відомість про виконання навчального плану заноситься середня зважена оцінка з округленням до її цілого значення.

Примітка. Державній комісії можуть бути подані також інші матеріали, що характеризують наукову і практичну цінність виконаної роботи - друковані статті за темою роботи, документи, які вказують на практичне застосування роботи, макети, зразки матеріалів, виробів тощо.

Складання державних екзаменів або захист дипломних робіт (проектів) проводиться на відкритому засіданні державної екзаменаційної комісії за участю не менше половини її складу при обов'язковій присутності голови комісії.

Державний екзамен проводиться як комплексна перевірка знань студентів з дисциплін, передбачених освітньою програмою.

Державні екзамени проводяться за білетами або тестами, складеними у повній відповідності до навчальних програм за методикою, визначеною випускною кафедрою. Тривалість державних екзаменів не повинна перевищувати 6 академічних годин на день.

Результати захисту дипломних робіт (проектів) та складання державних екзаменів визначаються оцінками "відмінно", "добре", "задовільно" і "незадовільно". Результати захисту дипломних робіт (проектів), а також складання державних екзаменів, оголошуються у цей же день після оформлення протоколів засідання державної комісії.

На підставі рішення екзаменаційної комісії університет присуджує особі, яка успішно виконала освітню програму на певному рівні вищої освіти, відповідний ступінь вищої освіти та присвоює відповідну кваліфікацію.

Студенту, який захистив дипломну роботу (проект), склав державні екзамени відповідно до вимог освітньо-професійної програми підготовки, рішенням державної комісії присвоюється відповідний ступінь, видається документ про освіту державного зразка.

Студенту, який отримав підсумкові оцінки "відмінно" не менше як з 75 відсотків усіх навчальних дисциплін та індивідуальних завдань, передбачених освітньою програмою, а з інших навчальних дисциплін та індивідуальних завдань - оцінки "добре", склав державні екзамени з

оцінками "відмінно", захистив дипломну роботу (проект) з оцінкою "відмінно", видається документ про вищу освіту з відзнакою на підставі рішення ДЕК.

Рішення державної комісії про оцінку знань, виявлених при складанні державного екзамену, захисті дипломної роботи (проекту), а також про присвоєння студенту-випускнику відповідного ступеня та видання йому державного документа про вищу освіту приймається державною комісією на закритому засіданні відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії, котрі брали участь в засіданні. При однаковій кількості голосів голос голови є вирішальним.

Студент, який при складанні державного екзамену або при захисті дипломної роботи (проекту) отримав незадовільну оцінку, відраховується з університету і йому видається академічна довідка.

У випадках, коли захист кваліфікаційної роботи визнається незадовільним, ДЕК встановлює, чи може студент подати на повторний захист ту саму роботу з доопрацюванням, чи він зобов'язаний опрацювати нову тему, визначену відповідною кафедрою.

Студент, який не склав державного екзамену або не захистив дипломну роботу (проект), допускається до повторного складання державних екзаменів чи захисту дипломної роботи (проекту) протягом трьох років після закінчення університету.

Перелік дисциплін, що виносяться на державні екзамени, для осіб, котрі не склали ці екзамени, визначається навчальним планом, який діяв в рік закінчення студентом теоретичного курсу.

Студентам, які не склали державні екзамени або не захищали дипломну роботу (проект) з поважної причини (документально підтвердженої), ректором може бути продовжений строк навчання (шляхом надання академічної відпустки) до наступного терміну роботи державної комісії із складанням державних екзаменів чи захисту дипломної роботи (проекту) відповідно, але не більше, ніж на один рік.

Усі засідання державної комісії протоколюються. У протоколи вносяться оцінки, одержані на державних екзаменах або при захисті дипломної роботи (проекту), записуються питання, що ставились, особливі думки членів комісії, вказується здобутий ступень, також, який державний документ про вищу освіту - з відзнакою чи без відзнаки - видається студенту-випускнику.

Протоколи підписують голова та члени державної комісії, які брали участь у засіданні. Протоколи зберігаються в архіві університету.

У звіті голови державної комісії відбивається аналіз рівня підготовки випускників і якості виконання кваліфікаційних робіт; відповідність тематики дипломних робіт (проектів) сучасним вимогам, характеристика знань студентів, виявлених на державних екзаменах, недоліки в підготовці з окремих дисциплін, рекомендації щодо поліпшення навчального процесу.

Звіт про роботу державної екзаменаційної комісії, після обговорення на її заключному засіданні, подається ректорові університету в двох примірниках у двотижневий термін після закінчення роботи державної комісії.

На засіданні вченої ради факультету обговорюються результати роботи державної екзаменаційної комісії та затверджується звіт голови комісії.

8. Навчальний час студента

Навчальний час студента визначається кількістю облікових одиниць часу, відведених для здійснення програми підготовки рівні.

Обліковими одиницями навчального часу студента є академічна година, навчальні день, кредит, тиждень, семестр, курс, рік.

Академічна година - це мінімальна облікова одиниця навчального часу. Тривалість академічної години становить, як правило, 45 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин.

Навчальний день - складова частина навчального часу студента тривалістю не більше 9 академічних годин.

Навчальний тиждень - складова частина навчального часу студента тривалістю не більше 54 академічних годин.

Навчальний семестр - складова частина навчального часу студента, що закінчується підсумковим семестровим контролем. Тривалість семестру визначається навчальним планом.

Кредит - це 30 академічні години навчальних занять та самостійної роботи. Час, відведений для проведення підсумкового контролю, не входить у кредит.

Навчальний курс — завершений період навчання студента протягом навчального року. Тривалість перебування студента на навчальному курсі включає час навчальних семестрів, підсумкового контролю та канікул.

Сумарна тривалість канікул протягом навчального курсу, крім випускових, становить не менше 8 тижнів.

Початок і завершення навчання студента, переведення на старші курси та відрахування здійснюється, за поданням декана факультету, наказом ректора університету.

Навчальний рік, розпочинається, як правило, 1 вересня і для студентів складається з навчальних днів, днів проведення підсумкового контролю, екзаменаційних сесій, вихідних, святкових і канікулярних днів.

Навчальні дні та їх тривалість визначаються річним графіком освітнього процесу. Вказаний графік складається на навчальний рік з урахуванням перенесень робочих та вихідних днів, погоджується і затверджується ректором.

Навчальні заняття в університеті тривають дві академічні години (1,3 астрономічних годин) та проводяться за розкладом.

Розклад має забезпечити виконання навчального плану в повному обсязі щодо навчальних занять. Розклад занять складається у точній відповідності до затверджених робочих навчальних планів на даний навчальний рік та не може змінюватись впродовж семестру.

З проектом розкладу викладачі та студенти повинні бути ознайомлені не пізніше, ніж за 10 днів до початку занять. Розклад щосеместрово затверджується ректором.

Забороняється відволікати студентів від участі в навчальних заняттях та контрольних заходах, встановлених розкладом, крім випадків, передбачених чинним законодавством.

9. Робочий час викладача

Робочий час науково-педагогічних працівників становить 36 годин на тиждень .

Робочий час науково-педагогічного працівника включає час виконання ним навчальної, методичної, наукової, організаційної роботи та інших трудових обов'язків.

Робочий час наукового працівника включає час виконання ним наукової, дослідницької, консультативної, експертної, профорієнтаційної організаційної роботи та інших трудових обов'язків.

Робочий час педагогічного працівника включає час виконання ним навчальної, методичної,

організаційної роботи та інших трудових обов'язків.

Обсяг навчальних занять, доручених для проведення конкретному викладачеві, виражений в облікових (академічних) годинах, визначає навчальне навантаження викладача.

Види навчальних занять, що входять в обов'язковий обсяг навчального навантаження викладача відповідно до його посади, встановлюються завідувачем кафедрою з урахуванням наукового ступеня, вченого звання, досвіду роботи викладача.

Мінімальний та максимальний обов'язковий обсяг навчального навантаження викладача в межах його робочого часу встановлює університет з урахуванням виконання ним інших обов'язків (методичних, наукових, організаційних) і в порядку, передбаченому Статутом університету та Колективним договором.

Норми часу методичної, наукової, організаційної роботи визначаються університетом.

Максимальне навчальне навантаження на одну ставку науково-педагогічного працівника не може перевищувати 600 годин на навчальний рік.

Рекомендований перелік видів навчальної, методичної, наукової та організаційної роботи для науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників встановлюється центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Види навчальної роботи педагогічних та науково-педагогічних працівників відповідно до їх посад встановлюються університетом за погодженням з виборними органами первинних організацій профспілки (профспілковим представником).

Залучення науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників до роботи, не передбаченої трудовим договором, може здійснюватися лише за їхньою згодою або у випадках, передбачених законодавством.

Перелік основних видів методичної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів

1. Підготовка конспектів лекцій; методичних матеріалів до семінарських, практичних, лабораторних занять, курсового та дипломного проектування, практик і самостійної роботи студентів.

2. Підготовка, рецензування підручників, навчальних посібників, словників, довідників (для педагогічних працівників).

3. Розроблення навчальних планів; навчальних програм; робочих навчальних планів, робочих навчальних програм.

4. Підготовка НМК.

5. Керування стажування викладачів.

6. Розроблення і підготовка нових лабораторних робіт.

7. Підготовка комп'ютерного програмного забезпечення навчальних дисциплін

8. Складання екзаменаційних білетів; завдань для проведення модульного та підсумкового контролю; завдань для проведення тестового контролю

9. Розробка і впровадження наочних навчальних посібників (схем, діаграм, стендів, слайдів тощо).

10. Розробка і впровадження нових форм, методів і технологій навчання

11. Вивчення і впровадження передового досвіду організації навчального процесу

12. Підготовка концертних програм та персональних художніх виставок

13. Виконання поза аудиторного навчального навантаження

Перелік основних видів наукової роботи науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів

1 Виконання планових наукових досліджень із звітністю в таких формах:

1.1. Науково-технічний звіт.

1.2. Дисертація (докторська, кандидатська).

1.3. Монографія.

1.4. Підручник, навчальний посібник, словник, довідник.

1.5. Наукова публікація в журналах, реферованих виданнях, інших виданнях.

1.6. Заявка на видачу охоронних документів.

1.7. Тези доповіді на конференціях, симпозіумах, семінарах (міжнародних, вітчизняних, інших)

2. Рецензування монографій, підручників, навчальних посібників, словників, довідників, дисертацій, авторефератів, наукових статей, наукових проєктів, тематичних планів тощо.

3. Доопрацювання для перевидання монографій, підручників, навчальних посібників, словників, довідників.

4. Керівництво науковою роботою студентів з підготовки:

- наукові публікації;

- підготовка до участі в олімпіадах із навчальної дисципліни;

- роботи на конкурс;

- доповіді на конференцію.

Плановими є наукові дослідження, що включені до тематичних планів науково-дослідних робіт вищого навчального закладу, кафебри та наукових, науково-технічних програм.

Перелік основних видів організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів

1. Робота в науково-методичних комісіях Міністерства освіти і науки, комісіях інших міністерств.

2. Робота в Державній акредитаційній комісії, експертних і фахових радах.

3. Робота в спеціалізованих радах із захисту дисертацій.

4. Робота в науково-методичних і науково-технічних радах і комісіях вищого навчального закладу та його структурних підрозділів.

5. Організація та проведення загальнодержавних наукових конференцій, симпозіумів, семінарів.

6. Робота з видання наукових і науково-методичних збірників.

7. Виконання обов'язків заступника декана факультету (заступника директора інституту), заступника завідувача відділення на громадських засадах.

8. Участь у виховній роботі студентського колективу, виконання обов'язків куратора (наставника) академічної групи.

9. Керівництво студентським науковим гуртком.

10. Участь у профорієнтаційній роботі та довузівській підготовці молоді.

11. Участь у підготовці та проведенні студентських і учнівських олімпіад.

12. Участь в організації та проведенні поза навчальних культурно - спортивних заходів.